

L'adolescent refugiat

Un doble trànsit entre refugis i acollides

(Part 1)

Begoña Vázquez. Psicòloga. Equi al Menor (EAM). Sant Pere Claver - Fundac

L'Equip d'Atenció al Menor (EAM) de Sant Pere Claver - Fundació Sanitària ofereix atenció psicològica als adolescents que han estat denunciats per haver comès un delictes. Gràcies al lideratge del Dr. Lluís Feduchi, l'EAM ha esdevingut un espai d'observació de la violència emergent tant dins de l'entorn familiar com del social o comunitari. Una violència en forma d'assetjament escolar, en els progenitors, en la parella, sobre els béns, o fins i tot, a través de bandes organitzades.

En alguns adolescents denunciats per haver comès un delictes que les nostres consultes, hem pogut observar que si bé, molts d'ells han presentat un desenvolupament prou saludable entorn proveïdor, amb major o menor mesura de la cura necessària i promoció de les seves funcions psíquiques per a disposar de salutarment també hem comprovat, que la majoria d'ells/es ha viscut en el seu entorn **situacions de patiment intens a causa de processos migratoris com agrupaments familiars, malalties dels pares o mares o altres situacions traumàtiques com l'abandonament, el maltractament físic o negligència.** Aquestes experiències han representat pels nois/es la pèrdua de la capacitat per part dels seus referents, generant sovint una inconscient privació i abandonament de les seves necessitats emocionals. Fins i tot alguns/es han hagut de fugir de la seva vida i buscar refugi en el servei públics d'acolliment de menors.

Treballar amb aquests nois/es i amb les seves famílies des de l'àmbit de la salut mental ha fet un treball interdisciplinari amb els tècnics de justícia juvenil, ha permès atenció en salut mental a **una població que difícilment hauria arribat a rebre ajuda psicològica per voluntat pròpia.**

Intentem **recuperar els seus aspectes sans i estimular les seves capacitats encara emergents i en creixement.** Fem front a les vicissituds emocionals que senten que han perdut la protecció dels pares i això els genera un intens patiment psíquic, que a més durant l'adolescència es suma a altres factors que tene amb la construcció de la identitat de l'individu.

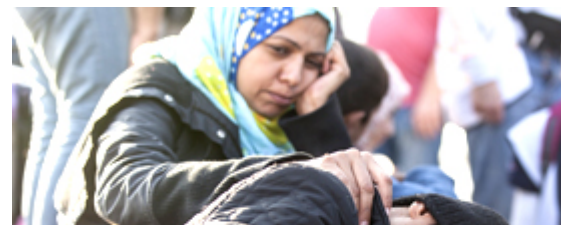
"Si l'emigració psíquica coincideix amb l'emigració real, el jove ho pot viure com una oportunitat o com un trencament"

Sovint diem que **l'adolescent és un emigrant psíquic que abandona un cos conegut per anar a l'aventura de des nous cos i noves experiències.** Si l'emigració psíquica coincideix amb una emigració real, el jove ho pot viure com una oportunitat però si en el viatge no està ben acompanyat també ho pot viure com un trencament o un exili. En aquestes condicions, el jove defensarà del patiment amb els recursos psíquics que tingui al seu abast. A vegades, troben refugis que els acullen i permeten continuar el seu creixement i d'altres. Els refugis que troben posen en risc tant la seva salut mental com el desenvolupament.

El risc d'una migració sense la família

Segurament, de tots els obstacles, un dels més dolorosos és el **trànsit d'una migració sense el suport de la família.**

Si les situacions traumàtiques ja són de per sí un factor de risc per desenvolupar una patologia mental, **afrontar-les sense la família suposa encara més un risc més elevat.** Emigrar, exiliar-se, fugir per salvaguardar la vida mou els fonaments de qualsevol persona.

Un infant reeditarà i reorganitzarà les seves experiències en una etapa futura però per l'adolescent, que es troba en procés de construcció de la seva identitat en trànsit entre la infància i la joventut, està en un **moment d'extrema vulnerabilitat**. És un moment per consolidar la seva identitat; per procurar que no li manquin els recursos pel seu desenvolupament a fi de minimitzar els efectes d'una ruptura en la continuïtat del seu procés de creixement cap a la maduresa.

Lukasz Z / Shutte

"Si emigrar pot ser un factor de risc per un adolescent, afrontar el viatge sense la família incrementa el risc de patir un problema de salut mental"

Si en l'adolescència fallen les defenses davant del malestar psíquic i la persona experimenta vivències profundes de soledat, desemparament i impotència, traumàtiques intenses i continuades en el temps i sobretot poc sostingudes en l'entorn, sumar el fet d'abandonar el país d'origen i l'absència de referències contribueix a que l'adolescent refugiat pateixi un trastorn mental.

Per poder fer front a la maduresa emocional **és important que l'adolescent senti aïllat i formi part d'un grup**. D'aquesta manera, la seva identitat es construeix a partir de les característiques que el defineixen dins d'un grup al qual pertany i sent que en forma part. En el cas d'un adolescent refugiat, a quines processos d'identificació té accés en una situació tan extrema?

-
- Llegeix la càpsula de [L'adolescent refugiat. La por a estar perdut en un món d'adults \(Part 2\)](#)
 - Visita el web de la [Jornada Atenció a la Salut Mental dels Refugiats](#)
 - Llibre "[Adolescencia y transgresión: La experiencia del Equipo de Atención al Menor \(EAM\)](#)"
 - [Equip d'Atenció al Menor \(EAM\)](#)
 - Llegeix més articles a "[la càpsula](#)"
 - Visita el web de [Sant Pere Claver - Fundació Sanitària](#)

C. Vila i Vilà, 16 08004 Barcelona | Tel. 93 442 39 03
info@spcsalut.org | www.spcsalut.org